

Het Mulier Instituut onderzoekt

EEN SPORTVERENIGING ZONDER VRIJWILLIGERS: IS DAT MOGELIJK?

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Sportverenigingen en vrijwilligers zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een sportvereniging zonder vrijwilligers lijkt haast niet mogelijk. Twee derde van de clubs werkt zonder betaalde medewerkers. Hoe organiseren verenigingen hun vrijwilligerswerk en hoe kijken zij tegen vrijwilligerswerk aan? Is vrijwilligerswerk wel zo vanzelfsprekend?

Verenigingsbestuurders vinden dat vrijwilligerswerk bij het verenigingsleven hoort. Over het algemeen zijn verenigingsbestuurders van mening dat verenigingsleden allemaal vrijwilliger kunnen zijn en verwachten ze dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de club (figuur 1). Opvallend is dat verenigingsbestuurders van kleine verenigingen (minder dan 100 leden) vaker dan bestuurders van (middel)grote verenigingen vinden dat leden klanten zijn van wie je niet kunt verwachten dat ze vrijwilligerswerk doen. Verenigingsbestuurders in grote steden (> 100.000 inwoners) zijn het vaker dan bestuurders in kleinere gemeenten oneens met de stelling dat alle leden vrijwilligers kunnen zijn, onafhankelijk van hun kwalificaties. Het zijn voornamelijk de verenigingsbestuurders van kleine verenigingen en van verenigingen in kleinere gemeenten (< 100.000 inwoners) die vinden dat hun vereniging enkel op vrijwilligers zou moeten draaien.

Een derde van de verenigingen heeft naast de vrijwilligers één of meer betaalde medewerkers in dienst. Het gemiddeld aantal betaalde krachten in een vereniging is 1,9. Betaalde medewerkers zijn veelal actief als trainer. Een enkeling heeft een taak op het gebied van bestuur en administratie of arbitrage. Een enkele, veelal grote vereniging (2% in totaal) beschikt over een betaalde manager.

Werving en behoud van vrijwilligers

Eén op de tien verenigingen heeft te maken met verloop onder vrijwilligers (figuur 1). Zeven op de tien verenigingen geven aan dat het aantal vrijwilligers in de club de laatste jaren min of meer

gelijk is gebleven. 80 procent van de verenigingen beschikt over voldoende vrijwilligers, met name kleine verenigingen.

Na werving en behoud van leden vormen werving en behoud van vrijwilligers voor bestuur, trainer/lesgever en de arbitrage een probleem bij verenigingen (figuur 2). Hoewel vaak sprake is van kleine of matige problemen, vormt bij een kwart van de verenigingen werving/behoud van bestuursleden een (zeer) groot probleem. Bij één op de zes verenigingen geldt dat voor trainers/lesgevers en scheidsrechters/juryleden. Als verenigingen werving en behoud van bestuursleden beschouwen als zeer groot probleem (8%), zien ze dit ook vaak (82%) als bedreiging voor het voortbestaan van de club.

Moeite doen

Het lijkt erop dat verenigingen de nodige moeite moeten doen om voldoende vrijwilligers voor hun

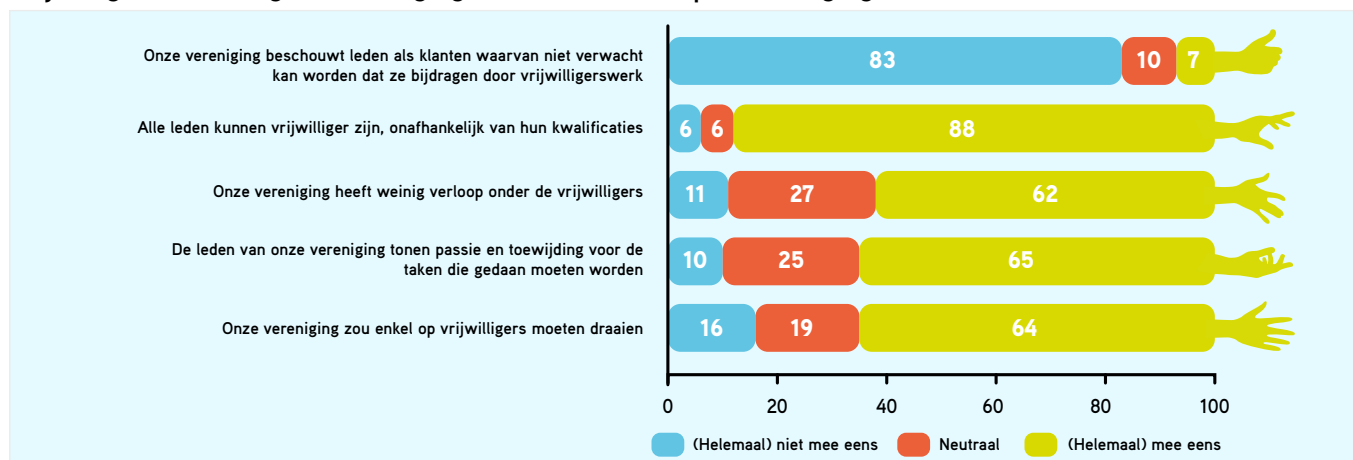
club te behouden en te werven. Twee derde van de verenigingsbestuurders is (altijd) op zoek naar nieuwe vrijwilligers, met name de verenigingen met buitensport en teamsport en die een eigen accommodatie hebben. Werving en behoud van vrijwilligers verloopt op verschillende manieren, maar vooral via interne communicatie met leden en vrijwilligers (figuur 3). Het belonen en waarderen van vrijwilligers gebeurt met name in natura of via voordelen binnen de club.

Hoewel vrijwilligers essentieel zijn voor de organisatie van een sportvereniging en werving/behoud van vrijwilligers het bestaan van de vereniging kan bedreigen, is maar in één op de tien verenigingen een vrijwilliger of betaalde medewerker actief die specifiek verantwoordelijk is voor vrijwilligersmanagement. Kennelijk gaan nog steeds veel verenigingen ervan uit dat het vanzelfsprekend is dat leden zich inzetten als vrijwilliger voor de club.

Figuur 1

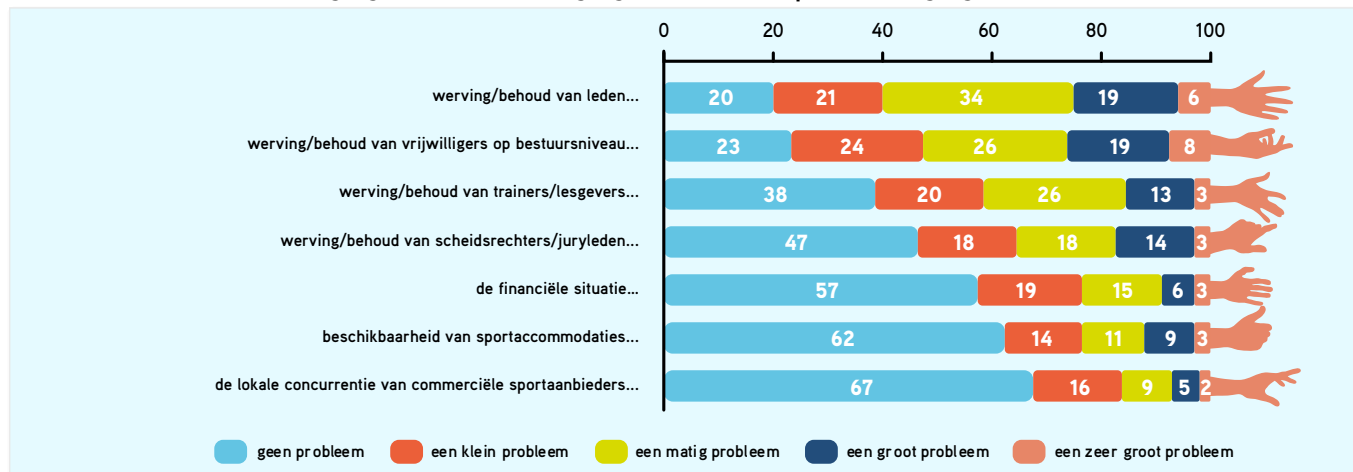
Vrijwilligerswerk volgens verenigingsbestuurders (% sportverenigingen)

BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL NAJAAR 2015.¹

Figuur 2

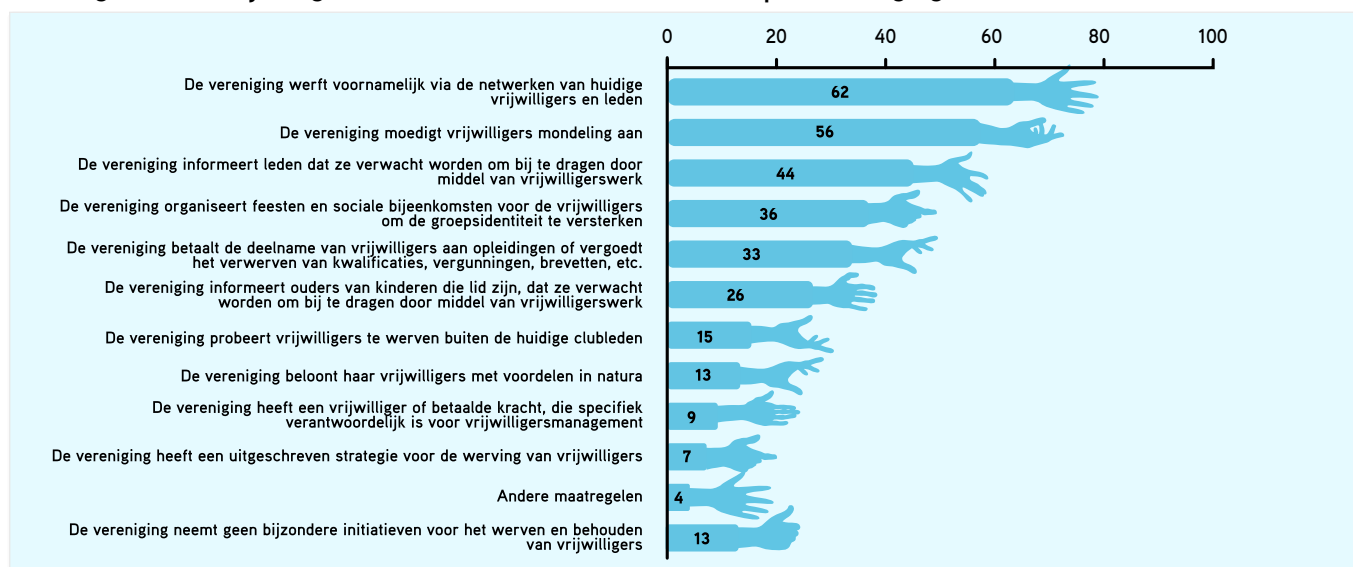
Problematiek in de vereniging: In onze vereniging vormt... (% sportverenigingen)

BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL NAJAAR 2015.¹

Figuur 3

Maatregelen om vrijwilligers te werven en te behouden (% sportverenigingen)

BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL NAJAAR 2015.¹

1. De data zijn in het kader van een Europees onderzoek naar sociale integratie en vrijwilligerswerk in de sport in 2015 bij het MI Verenigingspanel verzameld.